

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav pro dějiny umění

Akademický rok 2023/2024

Zahraniční umělecké kontakty Jiřího Koláře v 60. letech

Adéla Ševčíková

Posudek oponentky

Adéla Ševčíková se ve své práci věnuje zahraničním kontaktům Jiřího Koláře, zejména těm, které směřovaly do Německa a do Rakouska, a které zahrnovaly autory tzv. konkrétní nebo vizuální poezie. Autorka vychází z archivního výzkumu a ze studia široké škály sekundární literatury. Vztahy Koláře s německým umělcem Ludwigem Gosewitzem a rakouským umělcem Gerhardem Rühmem rámuje dobovým kontextem experimentální poezie u nás a v zahraničí. Ve zkratce naznačuje šíři Kolářových zahraničních kontaktů a logicky zdůvodňuje omezení výběru na německý a rakouský příklad. Pečlivě mapuje Kolářův vztah k oběma výše zmíněným umělcům i širší okolnosti vzájemných kontaktů trojice (korespondence, dobové výstavy, širší sítě vztahů atd.). Neoriginálnější a nejpřínosnější částí práce jsou konkrétní srovnání tvorby Koláře a díla Gosewitze a Rühma. Autorka zde nachází celou řadu zajímavých průsečíků, upozorňuje rovněž na předchůdnost některých Kolářových postupů a tvůrčích počinů. Zároveň však práce díky důsledné kontextualizaci zbavuje Kolářovu tvorbu aury nadčasové a nadnárodní jedinečnosti. Díky podobným důkladným analýzám zahraničních kontaktů českých umělců získáváme přesnější představu o situovanosti české tvorby v mezinárodních souvislostech a překonáváme dlouho zažitou představu o permanentní a konstantní nepropustnosti železné opony mezi východem a západem.

Práce je napsaná živým jazykem, autorka dobře formuluje a jen sporadicky se plynulost textu stylisticky zadrhne a pouze zcela výjimečně dojde k překlepům (párkrát ve jménech zahraničních umělců). Výborně vybrané jsou reprodukce děl všech tří umělců v obrazové příloze práce. Jedinou výtku si dovoluji vznést ke struktuře práce, konkrétně k absenci úvodu, který by měl obsahovat informaci o záměrech práce a prostředcích, kterými budou naplňovány, a který místo toho nabízí obecný úvod do problematiky experimentální poezie. Také závěr práce míjí epilog (co bylo s kontakty našich umělců dál) a skutečné shrnutí a vyhodnocení poznatků práce. Tyto drobné nedostatky však nekalí výborný dojem z celku práce. Doporučuji ji k obhájení a předběžně klasifikuji výborně.

V Praze dne 26. 8. 2024

prof. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.